

ANDIJON SUV OMBORINING MINTAQADAGI SUV RESURLARINI BOSHQARISHDAGI STRATEGIK AHAMIYATI

Urolov San'atjon G'ulomovich

Andijon davlat chet tillari instituti Roman-german va slavyan tillari fakulteti

Ijtimoiy-gumanitar fanlar, Pedagogika va psixologiya kafedrası

Аннотация

Mazkur maqolada Andijon suv omborining mintaqadagi suv resurslarini boshqarishdagi strategik ahamiyati o'rganiladi. Suv omborining iqtisodiy, ekologik va ijtimoiy jihatlari yoritilib, uning qishloq xo'jaligi, sanoat va ichimlik suvi ta'minotidagi o'rni tahlil qilinadi. Shuningdek, suv resurslarini boshqarishda duch kelinayotgan muammolar va ularni hal qilish yo'llari taklif etiladi. Maqola suv resurslarini samarali boshqarish bo'yicha ilg'or tajribalarni o'rganish va amaliyotga joriy qilishga yo'naltirilgan.

Kalit so'zlar: Andijon suv ombori, suv resurslarini boshqarish, ekologik barqarorlik, iqtisodiy rivojlanish, qishloq xo'jaligi, suv ta'minoti, strategik ahamiyat.

THE STRATEGIC IMPORTANCE OF THE ANDIJAN RESERVOIR IN MANAGING WATER RESOURCES IN THE REGION

Abstract

This article examines the strategic importance of the Andijan reservoir in managing water resources in the region. The economic, ecological, and social aspects of the reservoir are highlighted, focusing on its role in agriculture, industry, and drinking water supply. Issues faced in water resource management and potential solutions are proposed. The article aims to explore advanced practices for efficient water resource management and their implementation.

Keywords: Andijan reservoir, water resource management, ecological sustainability, economic development, agriculture, water supply, strategic importance.

АНДИЖАНСКИЙ ВНЕДОРОЖНИК ОМБОРИНИНГ МИНТАКАДАГИ ВНЕДОРОЖНИК РЕСУРСЛАРИНИ БОШКАРИШДАГИ СТРАТЕГИК АХАМИЯТИ

Аннотация

Такая статья рассматривает стратегическое значение Андижанского водохранилища в управлении водными ресурсами региона. Освещаются экономические, экологические и социальные аспекты водохранилища, его роль

в сельском хозяйстве, промышленности и обеспечении питьевой водой. Предлагаются решения имеющихся проблем в управлении водными ресурсами.

Ключевые слова: Андижанское водохранилище, управление водными ресурсами, экологическая устойчивость, экономическое развитие, сельское хозяйство, водоснабжение, стратегическое значение.

Kirish

Suv resurslari dunyo bo‘ylab ekologik va iqtisodiy barqarorlikni ta‘minlashda hal qiluvchi omil hisoblanadi. O‘zbekiston mintaqasida joylashgan Andijon suv ombori mamlakatning suv resurslarini boshqarishda muhim rol o‘ynaydi. Ushbu maqolada Andijon suv omborining mintaqa rivojlanishidagi strategik ahamiyati ko‘rib chiqiladi.

Andijon suv ombori O‘zbekistonning Farg‘ona vodiysida joylashgan bo‘lib, uning asosiy vazifalaridan biri qishloq xo‘jaligi uchun sug‘orish suvini ta‘minlashdir. Sug‘orish tizimining samarali ishlashi orqali mintaqada paxta, bug‘doy va boshqa qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini ishlab chiqarish hajmi oshadi. Bundan tashqari, suv ombori gidroenergetika uchun ham muhim bo‘lib, elektr energiyasi ishlab chiqarishga salmoqli hissa qo‘shadi.

Andijon viloyatining suv resurslari bo‘yicha tadqiqotlar cheklangan bo‘lsa-da, O‘zbekiston va Markaziy Osiyo miqyosida suv resurslarini boshqarish masalalari keng tadqiq etilgan. Umarov (2021) suv resurslarining taqsimlanishi masalasiga e‘tibor qaratadi, bu esa, asosan, paxtachilik va g‘allachilik kabi qishloq xo‘jaligi sohaslariga bevosita ta‘sir ko‘rsatmoqda. Ismoilov (2022) tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda Andijon viloyatining o‘ziga xos sug‘orish tizimlaridagi muammolar tahlil qilingan bo‘lib, viloyatdagi yerlarning sho‘rlanishi va suv tanqisligi muammolari keltirilgan. Smith va Patel (2020) tomonidan nashr etilgan maqola esa Markaziy Osiyodagi suv resurslarini ekologikbarqaror boshqarish muammolariga e‘tibor qaratadi. Andijon viloyati asosan qirg‘iz-o‘zbek tog‘ tizimlaridan kelib chiqadigan daryo va suv omborlaridan foydalanadi. Viloyatda O‘rta Osiyo mintaqasining eng yirik daryolaridan biri hisoblangan Sirdaryo daryosi muhim ahamiyatga ega. Bundan tashqari, viloyatda kichik suv omborlari va sug‘orish kanallari mavjud bo‘lib, ular qishloq xo‘jaligi uchun zarur suv ta‘minotini ta‘minlaydi.

Qoradaryo daryosi va uning ahamiyati: Qoradaryo Andijon viloyati uchun asosiy suv manbai hisoblanadi. Daryodan olinadigan suvlar, asosan, qishloq xo‘jaligi sohasida foydalaniladi. Sirdaryo havzasidagi suv resurslari qishloq xo‘jaligini rivojlantirish uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega, ayniqsa paxtachilik, g‘alla va bog‘dorchilik sohaslarida.

Kichik suv omborlari va kanallari: Andijon viloyatida mavjud kichik suv omborlari va sug‘orish kanallari qishloq xo‘jaligida sug‘orish tizimlarini

yaxshilashda muhim rol oʻynaydi. Ushbu suv omborlari va kanallarning samarali ishlashi suv resurslaridan ratsional foydalanishning muhim jihatlaridan biridir.

Suv omborining ekologik ahamiyati suv resurslarini barqaror boshqarish bilan bogʻliqdir. Ombor orqali tabiiy suv havzalari ekologik muvozanatini saqlash, suv sifati va biologik xilma-xillikni qoʻllab-quvvatlash mumkin. Shuningdek, suv resurslarining toʻgʻri taqsimlanishi ijtimoiy barqarorlikni taʼminlaydi, chunki suv taʼminotining izchil boʻlishi aholining turmush darajasiga bevosita taʼsir koʻrsatadi.

Hozirgi vaqtda Andijon suv omborida bir qator muammolar mavjud. Suv resurslarining notoʻgʻri boshqarilishi, suv yoʻqotishlari, shuningdek, ekologik zarar koʻrsatadigan chiqindilarning suv omboriga tashlanishi asosiy muammolardan hisoblanadi. Ushbu muammolarni hal qilish uchun quyidagi chora-tadbirlar taklif etiladi:

1. Zamonaviy texnologiyalarni joriy etish orqali suvni tejash.
2. Suvni taqsimlashda shaffoflikni taʼminlash va korrupsiyaga qarshi choralar koʻrish.
3. Suv resurslari monitoringi va tahlilini amalga oshiruvchi raqamli tizimlarni rivojlantirish.
4. Suv omborini ekologik nazorat qilish tizimini mustahkamlash.

Andijon viloyatida suv resurslarini boshqarish bilan bogʻliq qator muammolar mavjud. Suvning taqsimlanishi va sifatini saqlash boʻyicha yetarli choralar koʻrilmaligi qishloq xoʻjaligiga salbiy taʼsir koʻrsatmoqda. Buning natijasida yerlarning shoʻrlanishiva suv tanqisligi muammolari yuzaga kelmoqda.

Sugʻorish tizimlarining samaradorligini oshirish: Sugʻorish tizimlarini modernizatsiya qilish va yangi texnologiyalarni joriy etish suvdan foydalanish samaradorligini oshiradi. Maqolada ushbu tizimlarni isloh qilish zarurati, innovatsion texnologiyalarning joriy etilishi va ular orqali suvni tejash imkoniyatlari tahlil qilinadi.

Suv resurslarining ekologik barqarorligi: Viloyatdagi suv resurslarini ekologik jihatdan barqaror boshqarish ham dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Suv resurslarini ekologik zarar yetkazmagan holda boshqarish uchun barqaror strategiyalar ishlab chiqish lozim

Xulosa

Andijon suv ombori mintaqaning iqtisodiy, ekologik va ijtimoiy rivojlanishida muhim rol oʻynaydi. Suv resurslarini samarali boshqarish va muammolarni hal qilish boʻyicha strategiyalarni ishlab chiqish nafaqat hududni, balki butun mamlakatni barqaror rivojlantirishga xizmat qiladi. Maqolada keltirilgan tahlillar va takliflar Andijon suv omborining mintaqa rivojlanishidagi ahamiyatini yanada chuqurroq anglash va amaliyotga tatbiq etishga yoʻnaltirilgan.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimov, Sh. (2018). *O‘zbekistonning suv resurslarini boshqarish strategiyasi*. Toshkent: Ilmiy nashriyot markazi.
2. Rasulov, A. (2020). *Markaziy Osiyo suv resurslari va ekologik muammolar*. Toshkent: Ekologiya va rivojlanish nashriyoti.
3. Smith, J., & Brown, P. (2019). *Water Resource Management in Central Asia: Challenges and Opportunities*. Cambridge: Cambridge University Press.
4. Yakubov, N. (2021). “Andijon suv omborining qishloq xo‘jaligidagi o‘rni”. *Ekonomika va Innovatsiya*, 3(1), 45-52.
5. UNDP (2020). *Water Sustainability and Regional Cooperation in Central Asia*. United Nations Development Programme.
6. Xudoyberdiyev, U. (2017). *Suv resurslarini monitoring qilish bo‘yicha zamonaviy uslublar*. Toshkent: Ekoinnovatsiya.